

1. Obiekt

H O T E L

2. Czas powstania

1951 - 1954

3. Miejscowość

B I A Ł Y S T O K

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

ul. Lipowa 3/5

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo białostockie

gmina loco

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna

1 VI 1975

województwo białostockie

powiat Białystok

8. Właściciel i jego adres

Skarb Państwa -
- Wojewoda Białostocki

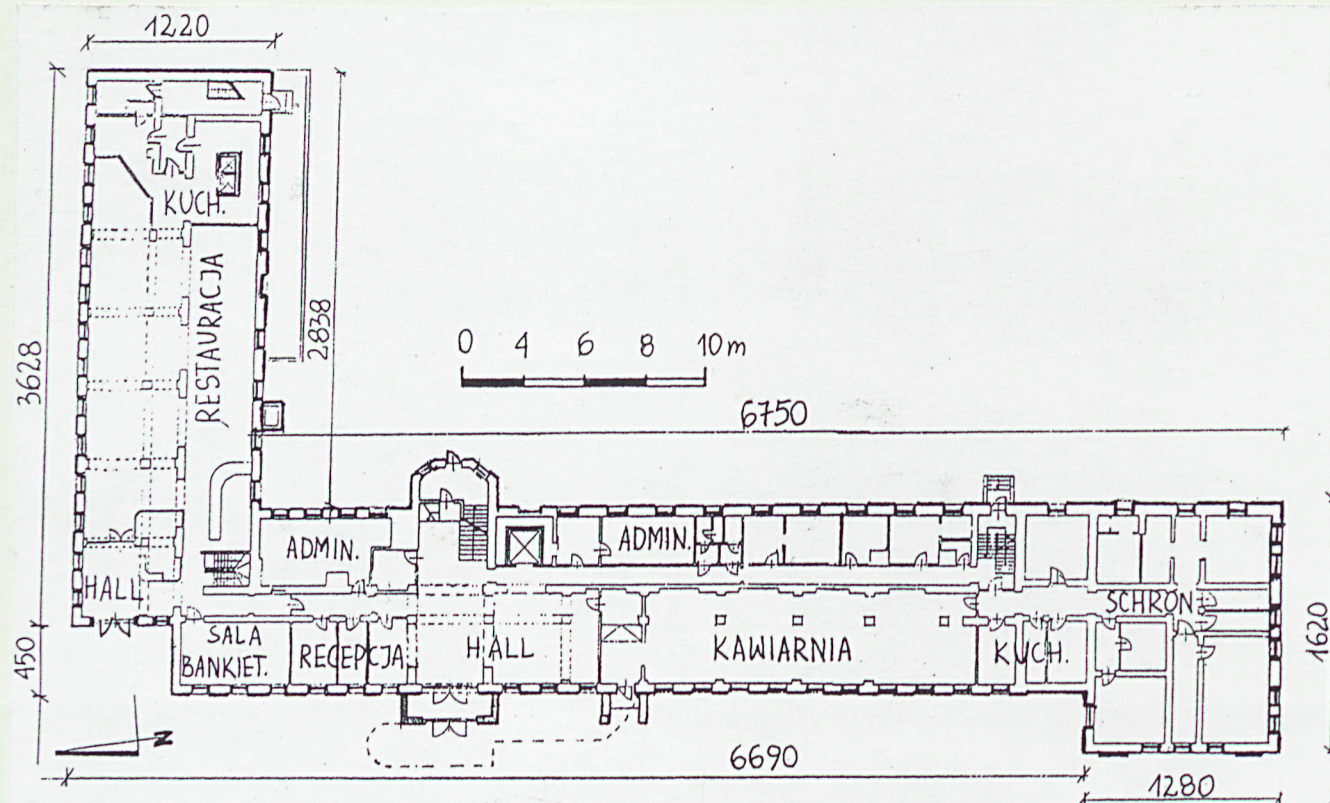
9. Użytkownik i jego adres

"CRISTAL", Spółka z o.o.,
Białystok, ul. Lipowa 3
(użytkowanie wieczyste)

10. Rejestr zabytków

Nr

data

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Hotel wybudowano w latach 1951 - 1954 wg projektu arch. Stanisława Bukowskiego. Obiekt oddano do użytku w 1953 r., ale jeszcze przez cały rok trwały prace wykonawcze.

Do 1974 r. obiekt administrowało Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej (część hotelowa) i Białostockie Zakłady Gastronomiczne (część gastronomiczna). W latach 1974 - 1991 hotel prowadziło Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Usług Turystycznych, a usługi gastronomiczne Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Turystyczne, natomiast w latach 1991 - 1993 ogół usług wykonywało Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Turystyczne.

1 maja 1993 r. Wojewoda Białostocki przekazał nieruchomość w wieczyste użytkowanie spółce z o.o. "Cristal".

Prace remontowe o szerszym zakresie przeprowadzono w latach: 1974, 1978, 1983 - 1988 i 1993.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja: hotel w centrum miasta, w narożniku ulic Lipowej i Liniarskiego, w linii zabudowy. Materiał, konstrukcja, technika: murowany z cegły, tynkowany. Stropodach pokryty papą na lepiku. Stropy żelbetowe. Posadzki betonowe i lastrykowe wyścielane dywanowymi wykładzinami. Ściany i sufity wewnątrz tynkowane, bielone, w hallu zakończone gzymsem profilowanym z fasetą. Schody 2-biegowe, żelbetowe, oblicowane lastrykiem, wyścielane dywanową wykładziną. Balustrady metalowe, ażurowe. Stolarka okienna drewniana. Okna zespolone, jedno-, dwu- i 4-dzielne. W parterze okna wyższe typu witrynowego; w ryzalicie wschodnim wysokie, wąskie, jednopółowe, w jego ostatniej kondygnacji niewielkie okienka kwadratowe; w piwnicy, w traktach od ulicy, niewielkie okienka o funkcji wentylacyjnej, od podwórza większe, powtarzające wykrój okien elewacyjnych. Otwory okienne piwniczne oraz część otworów okiennych w I kondygnacji z okratowaniem. Drzwi wejściowe do hotelu i restauracji przeszkłone w metalowej ramie, 2-skrzydłowe, z nadświetlem; do kawiarni tego samego typu, ale jednoskrzydłowe. Drzwi wejściowe gospodarcze drewniane, jednoskrzydłowe, zabezpieczone blachą; ewakuacyjne w ryzalicie wschodnim jednoskrzydłowe klepkowe. Drzwi wewnętrzne jednoskrzydłowe, pełne. Rzut: zbliżony do litery "L", z ramieniem dłuższym, stanowiącym skrzydło południowe, wzdłuż ulicy Liniarskiego i krótszym, stanowiącym skrzydło wschodnie, wzdłuż ulicy Lipowej; w narożniku północno-zachodnim (w miejscu styku obu skrzydeł) prostokątny uskok. Skrzydło południowe z trzema aneksami: większym, czworokątnym od południa, mniejszym, także czworokątnym, od zachodu i niewielkim, pięciokątnym od wschodu. W skrzydłach niesymetryczny układ wnętrz. Skrzydło południowe - w I kondygnacji od ulicy sala bankietowa, kawiarnia, recepcja oraz obszerny hall wejściowy; na osi wejściowej główna klatka schodowa; od podwórza pomieszczenia administracyjne oddzielone od pomieszczeń dla klientów wąskim, wzdłużnym korytarzem; w aneksie południowym kuchnia z zapleczem. W pozostałych kondygnacjach wzdłużny korytarz i pokoje hotelowe po jego obu stronach; w części kuchennej dodatkowa klatka schodowa od strony podwórza. Skrzydło wschodnie - w I kondygnacji wąskofrontowe wejście od zachodu, hall z klatką schodową, sala restauracyjna na całej szerokości skrzydła oraz pomieszczenia kuchenne z zapleczem w części wschodniej; w kondygnacjach wyższych układ jak w skrzydle południowym. W piwnicach obu skrzydeł pomieszczenia magazynowe, sanitarne oraz instalacyjne. Bryła: rozczłonkowana, zestawiona z dwóch prostopadłościennych, podpiwniczonych skrzydeł przenikających się wzajemnie oraz obszernego, także prostopadłościennego, aneksu ustawionego prostopadle względem skrzydła południowego od jego południowej strony. Oba skrzydła i aneks przykryte płaskim, dwuspadowym stropodachem osłoniętym pełną attyką. Najniższe, trzykondygnacyjne skrzydło wschodnie, wyższe czterokondygnacyjne skrzydło południowe. Oba skrzydła na niskim cokole. Najwyższy, także czterokondygnacyjny, aneks ustawiony na wysokim cokole. Ponadto skrzydło południowe urozmaicone parą innych aneksów w formie ryzalitów w elewacjach wzdłużnych: ryzalit zachodni, jednokondygnacyjny, poprzedzony zadaszeniem, podkreśla główne wejście; ryzalit wschodni, 5-kondygnacyjny i pięcioboczny, zakończony jak skrzydła i aneks. Rozczłonkowanie bryły podkreślone także uskokiem w północno-zachodnim narożniku (w miejscu styku obu skrzydeł). Elewacje: otynkowane; płaszczyzny elewacyjne o barwie ugrów, lizeny - szaroróżowej, a gzymsy - białej. Stolarka okien na i glify - białe. Cokoły ugrów.

cd na wkładce:

14. Kubatura 21.581 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 2791,87 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne hotel	17. Użytkowanie obecne hotel
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1974 r. - modernizacja części gastronomicznej 1978 r. - rewaloryzacja elewacji wg proj. arch. Jaraczewskiego 1983-1988 - remont gruntowny 1993 r. - remont dachu (stropodachu) - wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej w części hotelowej		19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Obiekt w dobrym stanie zachowania.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Odnowić elewacje i wnętrze.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

1. Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, z. 3 -
- województwo białostockie, oprac. R.Sylwanowicz, J.Tok-
łoczko, ODZ Warszawa 1992, s. 13, poz. 53

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania sygnatury)

25. Opracował

tekst mgr Barbara Tomecka, mgr Zofia Cybulko, I 1994
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki na podst. dok. proj. - mgr Zofia Cybulko, I 1994
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. mgr Barbara Tomecka, I 1994
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów PDiKZ w Białymstoku

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. wkładka nr 1: plan syt., cd. opisu, fot.,
2. wkładka nr 2: fot.,

1. Miejscowość BIAŁYSTOK ul. Lipowa 3/5	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) H O T E L	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) plan syt., cd. opisu, fot.,
---	---	---

cd. opisu, pkt. 13:

Skrzydło południowe - elewacja zachodnia: niesymetryczna, 24-osiowa, 4-kondygnacyjna na niskim cokole z wyraźnie wyodrębnionym aneksem w formie 4-kondygnacyjnego, wydatnego ryzalitu na wysokim cokole. Podział poziomy zaznaczony cokołem, fryzem pasowym i wąskim, uskokowym gzymsem kordonowym nad I kondygnacją (w ryzalicie brak fryzu, natomiast w poziomie gzymsu kordonowego analogiczny gzyms cokołowy) oraz wydatnym, skrzynkowym gzymsem koronującym i pełną, ściawką attyką nad nim. Podział pionowy podkreślony lizenami w kondygnacjach II, III i IV i w attyce, rozmieszczonymi rytmicznie co dwie osie, obejmującymi także ryzalit na trzech skrajnych osiach od południa. Elewacja północna ryzalitu opracowana analogicznie, jednoosiowa. Na osi siódmej w I kondygnacji wejście w jednoosiowym, parterowym ryzalicie, poprzedzone zadaszeniem. Elewacja południowa: symetryczna, 6-osiowa, 4-kondygnacyjna na wysokim cokole; podział poziomy zaznaczony gzymsem cokołowym, koronującym i attyką, a pionowy lizenami umieszczonymi co dwie osie. Elewacja wschodnia: niesymetryczna, 20-osiowa, 3-kondygnacyjna na wysokim cokole, z wyodrębnionym pięciobocznym i 5-kondygnacyjnym ryzalitem. W ryzalicie, równym wysokości skrzydła, otwory umieszczone w innych (w porównaniu ze skrzydłem) poziomach. Podział poziomy i pionowy analogiczny jak w elewacji zachodniej. W I kondygnacji na osi piątej wejście do części gospodarczej; między osiami siódmą i ósmą komin przylegający do elewacji; na osi piętnastej blenda okienna, na szesnastej pięcioboczny ryzalit obejmujący wszystkie kondygnacje, symetryczny, z wejściem w przyziemiu i otworami okiennymi po obu stronach wejścia; w kondygnacjach drugiej i trzeciej na osi dwudziestej loggie z ażurowymi balustradami; w partii dachu na osiach czternastej i piętnastej murowana facjata. Elewacja północna ślepa. Skrzydło wschodnie - elewacja zachodnia: niesymetryczna, 2-osiowa, 3-kondygnacyjna; w pierwszej kondygnacji na osi północnej wejście, w kondygnacjach drugiej i trzeciej na tej osi brak otworów; na osi drugiej we wszystkich kondygnacjach otwory okienne z oknami jednopoolowymi; podziały jak w elewacjach wzdłużnych skrzydła południowego. Elewacja północna: symetryczna, 14-osiowa, 3-kondygnacyjna o analogicznym podziale pionowym i poziomym. Na osiach otwory okienne z oknami jednopoolowymi. Elewacja wschodnia: symetryczna, jednoosiowa, 3-kondygnacyjna. W I kondygnacji brak otworów, w II i III na osi otwory okienne z jednopoolowymi oknami. Opracowanie elewacji analogiczne - dodatkowe lizeny flankujące. Elewacja południowa: 9-osiowa, 3-kondygnacyjna. Podziały analogiczne. Na osiach otwory okienne z oknami jednopoolowymi. Na osi skrajnej wschodniej w I kondygnacji wejście do zaplecza kuchennego, w dwóch pozostałych kondygnacjach na tej osi otwory okienne znacznie węższe od pozostałych. Między osiami drugą i trzecią komin. Instalacje: elektryczna, wodno-kanalizacyjna, c.o., wentylacyjna, ppoż., alarmowa, odgromowa, gazowa, telefoniczna.

Z.Cybulko, I 1994

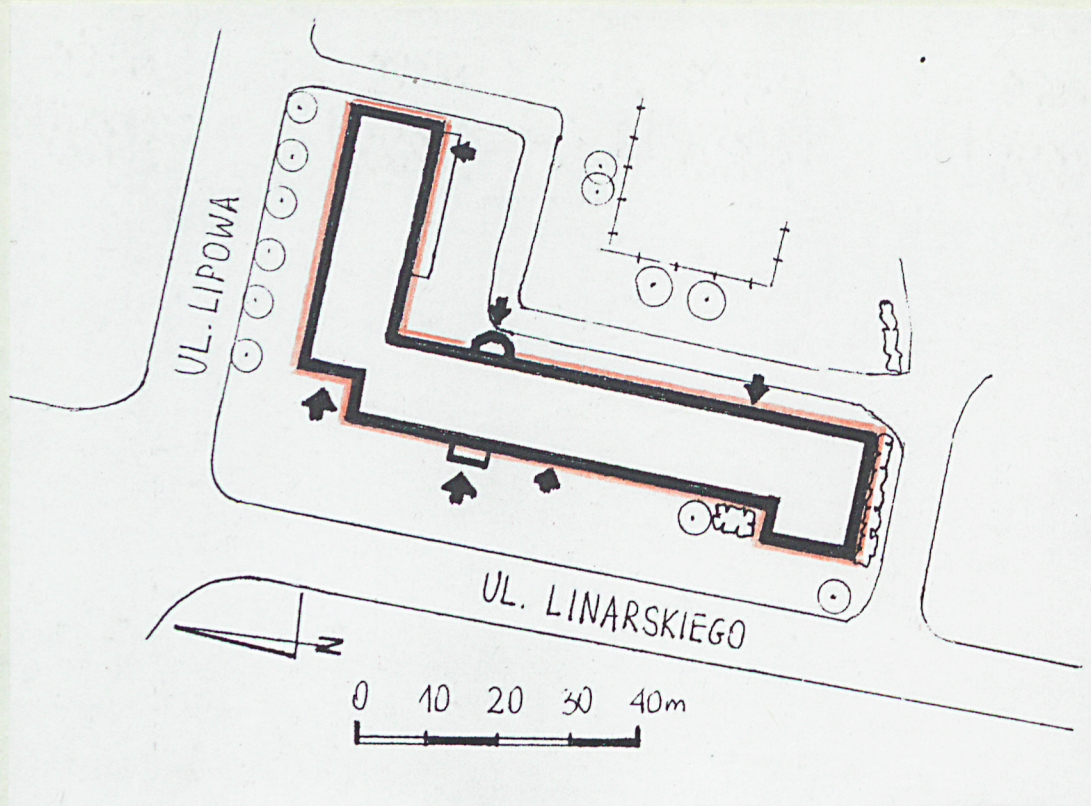
Wkładkę założył: .....

(imię, nazwisko, data)

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: ..... PDiKZ w Białymstoku

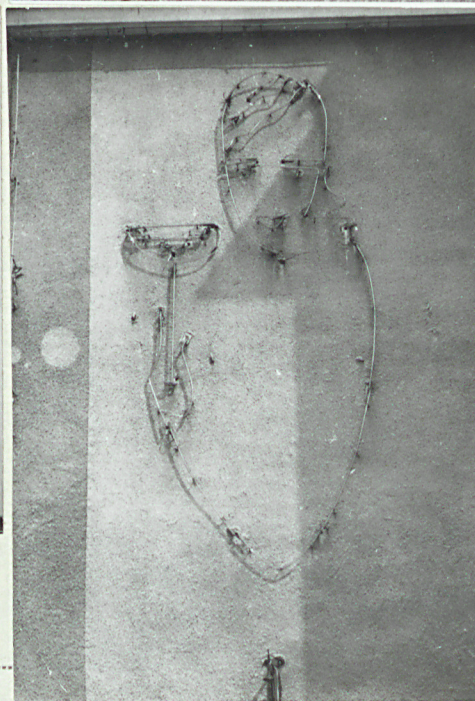

1. Miejscowość **BIAŁYSTOK**
ul. **LIPOWA 3/5**

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
H O T E L

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fot.,

Wkładkę założył: **Z.Cybulko, I 1994**
(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: **PDiKZ Białystok**